ЗЕМЈОДЕЛСКИ ИНСТИТУТ-СКОПЈЕ
УНИВЕРЗИТЕТ СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ

УНИВЕРЗИТЕТ „Св. КИРИЛ И МЕТОДИЈ" ВО СКОПЈЕ

ЗЕМЈОДЕЛСКИ ИНСТИТУТ - СКОПЈЕ

ИЗВЕШТАЈ

НА ДИРЕКТОРОТ
ЗА РАБОТАТА НА ЗЕМЈОДЕЛСКИ ИНСТИТУТ – СКОПЈЕ
за период од 1.11 2024 до 31. 10 2025 година

Скопје, 2025 година

16-та Македонска Бригада 3-а
1000 Скопје, Република Македонија
т: +389 2 3230-910
ф: +389 2 3114-283
info@zeminst.edu.mk
www.zeminst.ukim.edu.mk

Извештајот за работата на директорот на Земјоделскиот институт, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје за периодот 1.11.2024-30.10.2025 година, е изработен согласно Законот за високо образование (чл.117 став 5) и статутите на УКИМ (чл. 244) и на Земјоделски институт (чл. 55), со цел да обезбеди отчетност пред Научниот совет и органите и телата на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

1. ВОВЕД

Во овој извештај се презентирани активностите реализирани од Земјоделскиот институт – Скопје во текот на академската 2024/2025 година. Притоа, се опфатени трите основни дејности на Институтот: научноистражувачката, образовната и апликативната дејност, кои претставуваат темел на неговото функционирање и развој. Во рамките на извештајот подетално се разработени постигнатите резултати, тековните проекти и придонесот на Институтот во унапредувањето на земјоделската наука и практика. Дополнително, прикажани се активностите поврзани со внатрешната организациска структура, начинот на функционирање на организациските единици, како и работата и одлуките на органите на управување, со што се обезбедува целосен увид во севкупното работење на Институтот.

Во текот на анализираниот период, Институтот бележи континуиран напредок во унапредувањето на вкупниот квалитет на своето работење, што се должи на систематскиот пристап во реализацијата на стратешките цели и приоритети. Планираните активности не само што беа успешно спроведени, туку и дополнително надградени со нови иницијативи кои придонесоа за зголемена динамика и продуктивност во работењето. Истовремено, значително внимание беше посветено на афирмацијата на Институтот, при што неговото присуство и препознатливост беа зајакнати како во национални рамки, така и во меѓународната научна и стручна заедница.

Паралелно со тоа, Институтот активно работеше на интензивирање на соработката со релевантни институции од земјата и странство, при што се воспоставија нови партнерства и се зацврстија постојните. Овие активности резултираа со потпишување на повеќе договори и меморандуми за соработка, кои отвораат можности за реализација на заеднички истражувања, размена на експертиза и знаење, како и учество во меѓународни проекти. На овој начин, Институтот дополнително ја зацврстува својата улога како значаен чинител во развојот на научноистражувачката и апликативната дејност во областа.

Сепак, покрај постигнатите резултати, во текот на овој период се евидентира и одреден предизвик поврзан со намалената кадровска екипираност на Институтот. Ограничените можности за вработување, како резултат на одбивање или недобивање согласност од надлежните институции за прием на нови кадри, негативно се одразуваат врз капацитетот за понатамошно проширување и интензивирање на активностите. Оваа состојба наметнува потреба од изнаоѓање соодветни решенија со цел одржување на континуитетот и квалитетот на работењето во иднина.

Во континуитет се обезбедува активно користење на расположливата научноистражувачка опрема, што значително придонесува за зголемување на ефикасноста, научната продуктивност и унапредувањето на апликативната дејност на Институтот. Редовната и наменска употреба на лабораториските ресурси овозможува поквалитетно спроведување на истражувачките активности, како и развој на практични решенија и технологии применливи во земјоделската практика. Истовремено, Институтот го задржува позитивниот тренд на модернизација на своите лаборатории, преку континуирано инвестирање во нова и современа опрема. Овој процес вклучува постепена замена на застарената и дотраена опрема, со што се подобруваат техничките услови за работа, се зголемува прецизноста и доверливоста на резултатите и се создаваат предуслови за понатамошен развој како на научноистражувачката, така и на апликативната дејност, во согласност со современите научни и технолошки стандарди.

Во овој период, објавени се 12 труда во списанија со фактор на влијание, 6 труда во меѓународни научни списанија, 2 труда во домашни списанија и 1 книга. Институтот во извештајниот период учествувал во 4 национални и 3 меѓународни научни и апликативни проекти во различни програми, како и во 5 COST акции. Изработени се и 7 предлог-проекти, аплицирани преку разни програми.

Институтот и во текот на извештајниот период го задржа континуитетот во организирање и коорганизирање на научни и стручни настани, со што активно придонесува кон дисеминација на научните сознанија, јакнење на академската соработка и поврзување на науката со практиката. Преку организирање на конференции, работилници, обуки и јавни настани, се овозможува размена на искуства, промоција на резултатите од истражувањата и поттикнување на иновативни пристапи во земјоделството.

Во рамки на овие активности, беше организирана научната конференција „Вранец – Наука, иновации и глобални перспективи", која претставува значаен придонес во афирмацијата на лозарството и винарството од научен и апликативен аспект. Дополнително, во рамки на

проектот „Заживување на традицијата и зачувување на природата“, Институтот реализираше три работилници наменети за различни региони (источен, пелагониски и југоисточен регион), со цел мапирање, валоризација и унапредување на локалните агроеколошки и туристички потенцијали.

Како дел од меѓународните проектни активности, беше организирана и обука (training session) во рамки на проектот Carbon4Soil, под наслов „Carbon Farming – a model for a greener future and healthy soils“, насочена кон промоција на одржливи практики за управување со почвите. Воедно, во рамки на проектот „CARBON 4 SOIL QUALITY“, финансиран од Interreg Euro-Med програмата, УКИМ – Земјоделскиот институт беше домаќин на третиот состанок на проектните партнери, што претставува значаен чекор во зајакнување на меѓународната соработка и размена на знаења.

Особено значаен сегмент од активностите претставуваше одбележувањето на јубилејот – 80 години од постоењето на УКИМ Земјоделскиот институт – Скопје, кое беше проследено со Свечена академија и организација на научната конференција „Иновации во одржливо земјоделство – мост помеѓу науката и практиката“. Овие настани претставуваат круна на долгогодишната научна и стручна работа на Институтот и потврда за неговата значајна улога во развојот на земјоделството и науката.

Преку ваквите активности, Институтот не само што ја зголемува својата видливост и влијание, туку и активно придонесува кон унапредување на научноистражувачката и апликативната дејност, како и кон јакнење на врската помеѓу науката, институциите и реалниот сектор.

Во текот на извештајниот период, Институтот реализираше повеќе значајни организациски и развојни активности насочени кон унапредување на неговата функционалност и ефикасност во работењето. Во таа насока, изработена е нова систематизација на работните места, со цел подобро организациско структурирање и непречено одвивање на тековните активности. Поради намалениот кадровски потенцијал, Институтот беше насочен кон рационализација на организациската поставеност, преку групирање во помал број функционални единици, што овозможува поефикасно искористување на расположливите човечки ресурси и одржување на континуитетот во работењето.

Паралелно со организациските промени, беа реализирани и инвестиции во материјално-техничките капацитети на Институтот. Во таа насока, значително се зголемени капацитетите на земјоделската механизација со набавка на нов комбајн, што придонесува за унапредување на

теренските активности, зголемување на оперативната ефикасност и подобрување на квалитетот на истражувачките и апликативните процеси.

Во доменот на меѓународната соработка, Институтот беше домаќин на гости во рамки на Еразмус програмата од научни институти од Бугарија, со што се продлабочија постојните партнерства и се отворија можности за нови заеднички активности и размена на знаења и искуства. Дополнително, беа реализирани и повеќе посети на истакнати научни експерти од странство, кои придонесоа за унапредување на научната соработка, размена на добри практики и зајакнување на меѓународната видливост и позиција на Институтот. Кадарот на Институтот и во текот на оваа година континуирано остваруваше и кратки студиски и работни посети на странски научни институции, со цел професионално усовршување, размена на искуства и следење на современи научни трендови.

Ова е крајна извештајна година на мандатниот период, во која Институтот успешно ги реализираше планираните активности и ја заокружи својата годишна динамика на работа со континуитет и стабилност во функционирањето. Во текот на оваа година беше успешно спроведен и избор на нов директор, со што се обезбеди континуитет во раководењето и понатамошниот развој на Институтот.

Пред да го заокружам воведот, би сакал да се навратам на мислата на Марија Кири: „Од ништо во животот не треба да се плашиме, туку треба да се обидеме да разбереме. Време е повеќе да разбереме, за да се плашиме помалку.“

Оваа мисла на едноставен но длабок начин ја нагласува суштинската улога на науката во создавањето на знаење, напредок и сигурност, како и значењето на континуираната посветеност кон истражувањето и развојот. Токму овие вредности се препознаваат и во работата на Земјоделскиот , кој преку својата научноистражувачка, образовна и апликативна дејност континуирано придонесува кон развојот на земјоделската наука, практиката и општеството во целина.

На крајот од извештајниот период, изразувам искрена и длабока благодарност до сите вработени во Земјоделскиот институт – Скопје, како и до сите ангажирани лица кои придонесоа за неговото успешно функционирање. Нивната висока професионалност, посветеност и континуиран ангажман претставуваат темел врз кој се остваруваат резултатите и напредокот на Институтот.

Без пожртвуваноста на наставно-научниот, стручниот и административниот кадар, постигнатите успеси и реализираните активности не би биле возможни во ваков обем и

квалитет. Посебна благодарност упатувам до заменик директорот за неговата континуирана и несебична поддршка, како и до раководителите на одделенијата и акредитираните лаборатории за нивниот одговорен и посветен придонес во организацијата и реализацијата на работните процеси.

2. НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Научноистражувачката работа претставува носечки столб на функционирањето на Институтот и клучен фактор за неговиот долгорочен развој и научна препознатливост. Во таа насока, континуитетот во поддршката за реализација на оваа дејност на национално ниво најчесто произлегува од Универзитетот „Св. Кирил и Методиј" во Скопје, од каде редовно се обезбедуваат средства за финансирање на едногодишен научноистражувачки проект. Дополнително, и во изминатата година продолжи практиката на финансирање проекти од сопствени средства на Институтот, при што беа поддржани два научноистражувачки проекти, што претставува значаен придонес за одржување на континуитетот на истражувачката работа и зајакнување на внатрешните научни капацитети.

Во услови на ограничени национални извори на финансирање, Институтот сè повеќе го насочува својот фокус кон интензивирање на учеството во меѓународни проекти преку аплицирање на релевантни повици, како и кон унапредување на истражувачките активности. По подолг период без активен конкурс, Министерството за образование и наука повторно објави повик на кој Институтот аплицираше со два научноистражувачки проекти, но за жал ниту еден од нив не беше прифатен за финансирање, што ја нагласува потребата од посистемска и континуирана поддршка на научноистражувачката дејност на национално ниво.

Паралелно со проектната активност, Институтот го засилува фокусот на научното публикување како клучен сегмент за зголемување на видливоста и научниот импакт. Сепак, и покрај постојните напори, нивото на научна продукција сè уште не е на посакуваното ниво, поради што постои јасна потреба од негово значително унапредување, особено преку зголемување на бројот на објавени трудови во списанија индексирани во релевантни меѓународни бази, со посебен акцент на SCOPUS. На тој начин би се зајакнала меѓународната препознатливост на Институтот и би се подобрил севкупниот научен придонес на истражувачите.

Еден од значајните аспекти во рамки на научноистражувачката дејност се однесува на учеството во аплицирање на проекти финансирани од европските фондови. Во оваа насока,

Институтот континуирано настојува да ја зајакне својата вклученост во меѓународни програмски шеми и повици, како важен механизам за обезбедување дополнителна поддршка за научната работа и унапредување на истражувачките капацитети.

Сепак, овој сегмент се одвива во услови на ограничени кадровски ресурси, при што само мал број вработени се активно вклучени и располагаат со потребното искуство, мотивација и капацитет за подготовка и реализација на проектни апликации од ваков обем и сложеност. Ова значително го стеснува потенцијалот за поширока учество во европски проекти и наметнува потреба од дополнително јакнење на човечките ресурси преку обуки, размена на искуства и постепено вклучување на нови истражувачи во проектните активности.

И покрај овие ограничувања, Институтот во изминатиот период успеа да воспостави и одржи активност во неколку релевантни меѓународни повици, при што се јавува како водечки партнер во одредени проектни предлози, а во други случаи учествува како партнер во воспоставени конзорциуми со реномирани европски институции. Ова претставува значаен чекор во насока на интернационализација на научноистражувачката работа, јакнење на меѓународната видливост и постепено зголемување на конкурентноста на Институтот во рамки на европскиот истражувачки простор.

Дополнително, ваквото учество, иако сè уште ограничено по обем, создава основа за понатамошен развој на проектната активност, размена на знаења и градење на одржливи партнерства со институции од различни европски земји. На тој начин се поставуваат темелите за идно зголемување на бројот на апликации и успешноста во обезбедување на меѓународно финансирани проекти.

Научниот и соработничкиот кадар на Институтот во текот на извештајниот период реализираше повеќе домашни и меѓународни научноистражувачки и апликативни проекти, со што значајно придонесе кон унапредување на научната продуктивност, јакнење на меѓународната соработка и зголемување на апликативната вредност на истражувањата. Меѓу најзначајните се издвојуваат следните проекти:

1. **„Заживување на традицијата и зачувување на природата“**
   Раководител: научен соработник д-р Марија Ѓошева-Ковачевиќ

Проектот има за цел подобрување на условите за живот во руралните средини преку одржливо користење на природните ресурси и развој на агро-екотуризмот. Активностите опфаќаат анализа и мапирање на агро-екотуристички потенцијали, изработка на прирачник и

дигитална платформа, како и обуки за локалното население, со посебен акцент на вклучување на жени и млади.

2. **„Анализа на влијанието на традиционалните и индустриските практики врз квалитетот на алкохолните пијалаци во Македонија"**
   Раководител: д-р Милена Тасевска – Ѓоргијевски

Проектот се фокусира на испитување на хемискиот и сензорниот состав на домашно произведени алкохолни пијалаци кои не се предмет на редовна контрола. Истражувањата опфаќаат различни категории производители и имаат за цел да дадат увид во квалитетот, производствените практики и безбедноста на производите.

3. **„Вегетацијата на плевелите како резервоар на вирусни заболувања кај културните растенија од фам. Solanaceae и Cucurbitaceae"**
   Раководител: научен соработник проф. д-р. Гордана Глаткова

Проектот ја истражува улогата на плевелите како резервоари на вируси и нивното влијание врз ширењето на инфекции кај земјоделските култури. Преку молекуларни анализи се испитуваат економски значајни вируси кај повеќе култури во различни региони на земјата.

4. **„Молекуларна карактеризација на автохтоните сорти цреши во Охридскиот регион"**
   Раководител: проф. д-р Виктор Ѓамовски

Проектот има за цел генетска карактеризација на автохтоните сорти цреши и нивна споредба со светскиот генетски фонд, со цел зачувување на агробиодиверзитетот и спречување на нивно исчезнување.

5. **„Халоморфни почви во Овче Поле" (национален проект)**
   Раководител: проф. д-р Христина Поповска

Проектот се фокусира на истражување на засолените почви, нивната состојба, биодиверзитет и влијание на антропогените фактори, со цел нивно следење и заштита преку современи методи.

6. **„Carbon 4 Soil Quality“ (Interreg Euro-MED)**
   Национален координатор: проф. д-р Душко Мукаетов

Меѓународен проект насочен кон намалување на CO_2 во атмосферата и подобрување на квалитетот на почвата преку развој на алатки за јаглеродно земјоделство, хармонизација на методологии и примена на одржливи земјоделски практики.

7. **„EcoBASE – Nature-based solutions to mitigate soil degradation“ (Interreg IPA ADRION)**
   Национален координатор: проф. д-р Душко Мукаетов

Проектот развива иновативни решенија за намалување на деградацијата на почвите, дигитални алатки за земјоделци и советодавни системи, со цел унапредување на одржливото земјоделство и усогласување со ЕУ стратегиите за почви.

Како еден од клучните сегменти за унапредување на научноистражувачката дејност, јакнење на меѓународната соработка и зголемување на конкурентноста при аплицирање на европски и други меѓународни повици, се издвојува континуираното вмрежување на научниот кадар со сродни истражувачки и високообразовни институции од регионот и Европската Унија. Овој процес претставува стратешки важна компонента во развојот на Институтот, бидејќи овозможува размена на знаења, пристап до нови истражувачки методологии, заедничко учество во проекти и зајакнување на видливоста во европскиот истражувачки простор.

Во текот на тековната извештајна година, кадарот на Институтот активно продолжи и значајно го интензивираше своето учество во повеќе COST акции, кои претставуваат една од најзначајните европски платформи за научно вмрежување, размена на знаење и развој на истражувачки капацитети. Преку овие активности се овозможува директна поврзаност со водечки европски научници и институции, што има суштинско значење за јакнење на капацитетите на Институтот и зголемување на неговата меѓународна конкурентност.

Во рамки на тековната година, научниот кадар е вклучен и активно учествува во следните COST акции:

- **CA22146 – Harnessing the potential of underutilized crops to promote sustainable food production (DIVERSICROP)**
- **CA22122 – Rethinking the Blue Economy: Socio-Ecological Impacts and Opportunities (RethinkBlue)**
- **CA22144 – Sustainable use of salt-affected lands (SUSTAIN)**

16-та Македонска Бригада 3-а
1000 Скопје, Република Македонија
т: +389 2 3230-910
ф: +389 2 3114-283
info@zeminst.edu.mk
www.zeminst.ukim.edu.mk

- **CA22136 – Pan-European Network of Green Deal Agriculture and Forestry Earth Observation Science (PANGEOS)**
- **CA23123 – Nonchemical weed management in medicinal and aromatic plants (MAPs)**

Учеството во овие акции претставува исклучително значаен механизам за интернационализација на научната работа, бидејќи овозможува директна интеграција во европските истражувачки мрежи, пристап до најнови научни сознанија и методологии, како и активно вклучување во работни групи, обуки, краткорочни научни мисии и заеднички публикации. На овој начин се зајакнуваат индивидуалните капацитети на истражувачите, но и институционалната позиција на Институтот во поширокиот европски научен простор.

Особено значајно е што преку учеството во COST акциите се создаваат предуслови за идно аплицирање во поголеми конкурентни проекти финансирани од Европската Унија, како и за воспоставување на долгорочни партнерства со реномирани научни институции. Дополнително, овој вид на вмрежување придонесува за зголемена видливост на научната работа, поттикнување на мобилноста на истражувачите и унапредување на квалитетот на научните публикации и апликативните резултати.

Кадарот на Институтот оствари активно учество на домашни и меѓународни научни собири, конференции, симпозиуми и работилници, при што беа презентирани резултати од сопствената научноистражувачка работа. Преку овие настапи се овозможи размена на научни сознанија, дисеминација на истражувачките резултати и воспоставување на нови професионални контакти со истражувачи и институции од соодветните научни области. Истовремено, се придонесе кон континуирана афирмација и промоција на Институтот како релевантна научна и истражувачка институција на национално и меѓународно ниво.

Оваа активност имаше значајна улога во јакнењето на видливоста на научната работа, зголемувањето на можностите за соработка и поттикнувањето на понатамошно учество во заеднички истражувачки проекти. Дополнително, преку учество на вакви настани се унапредија компетенциите на истражувачите и се следеа современите научни трендови и методолошки пристапи во соодветните области.

Институтот, со цел да го поддржи и стимулира ваквиот вид на научна активност, обезбеди сопствени средства за поддршка на учеството на вработените, при што беа подмирени трошоци за котизација, а во одредени случаи и дел од патните и престојните трошоци. На тој начин се овозможи поголема вклученост на кадарот во научната заедница и континуирано јакнење на научниот придонес и институционалната препознатливост.

Во извештајниот период, научноистражувачката продукција на Институтот бележи значително зголемување, како во квантитативна, така и во квалитативна смисла, со особено изразен напредок во сегментот на објавување трудови во референтни меѓународни научни бази. Вкупно се евидентирани **20 научни и стручни трудови**, од кои **12 трудови се објавени во списанија индексирани во базите Web of Science, Scopus и EBSCO**, **6 трудови во меѓународни научни списанија и зборници**, како и **2 труда во домашни списанија**.

Во споредба со претходната година, кога беа објавени 3 труда во списанија со фактор на влијание, 16 труда во меѓународни списанија, 2 труда во домашни списанија и 4 брошури, тековниот извештаен период покажува јасна трансформација во структурата на научната продукција. Иако вкупниот број на трудови е релативно стабилен, забележливо е значително зголемување на уделот на публикации во престижни меѓународни бази, што претставува клучен индикатор за подигнување на научниот квалитет, релевантност и меѓународна видливост на истражувачката работа.

Овој позитивен тренд е резултат на долгорочен и систематски пристап кон унапредување на научноистражувачката дејност. Пред сè, значајна улога имаат претходните инвестиции во модернизација на научноистражувачката инфраструктура, вклучително и набавката и континуираното користење на современа лабораториска опрема, што овозможи спроведување на поквалитетни и пософистицирани анализи. Дополнително, поддршката на научните активности преку финансирање на проекти од сопствени средства придонесе за одржување на континуитетот во истражувањата и генерирање на нови научни резултати.

Паралелно со тоа, зголемената вклученост на кадарот во меѓународната научна заедница, преку учество во COST акции, научни мрежи и други форми на соработка, овозможи размена на знаења, пристап до современи методолошки пристапи и воспоставување на партнерства со реномирани институции. Овие активности директно се рефлектираат врз квалитетот на научните трудови и нивната прифатеност во списанија со висок научен импакт.

Сепак, и покрај остварениот напредок, останува потребата од дополнително зголемување на научната продукција, особено во списанија со висок фактор на влијание и повисоки квартални категории во рамки на SCOPUS и Web of Science базите. Во таа насока, неопходно е континуирано вложување во развојот на човечките ресурси, поттикнување на истражувачката активност и обезбедување на стабилни извори на финансирање.

Севкупно, може да се констатира дека Институтот бележи позитивен и одржлив тренд во развојот на научноистражувачката продукција, при што претходните стратешки инвестиции и

активности даваат јасни и мерливи резултати. Ова претставува солидна основа за понатамошно унапредување на научниот квалитет, зголемување на меѓународната видливост и зацврстување на позицијата на Институтот во националниот и европскиот истражувачки простор.

Природата на земјоделските науки подразбира воспоставување и континуирано одржување на експериментални објекти кои служат како основа за спроведување на научноистражувачките активности. Во таа насока, демонстративните насади формирани во претходниот период и во текот на оваа извештајна година останаа во функција на активна научна обработка и следење.

Двата насади од слива, поставени како сортен опит и опит со различни системи на одгледување, и понатаму се предмет на тековни агротехнички активности и систематско прибирање на податоци. Во рамки на овие истражувања се применува утврдена методолошка рамка за следење на развојните фази, продуктивноста, како и квалитативните својства на плодот, со цел добивање релевантни научни сознанија за адаптивноста и економската оправданост на испитуваните сорти и технологии на производство.

Истовремено, колекциониот насад од винова лоза, кој опфаќа сорти со зголемена отпорност на болести, поставен на две различни локации, претставува значајна база за научни испитувања во услови на различни агроеколошки карактеристики. Во текот на годината се реализираа активности поврзани со одржување на насадите, како и континуирано следење на вегетативниот развој, здравствената состојба и прилагодливоста на сортите, при што се врши систематско евидентирање и обработка на податоците.

Воспоставените демонстративни и колекциони насади, како резултат на досегашната меѓуинституционална соработка и поддршката од меѓународни партнери, претставуваат значаен научноистражувачки ресурс, кој директно придонесува кон генерирање на нови сознанија и нивна примена во современото земјоделско производство.

Воедно, подготовката и аплицирањето на проектни предлози на меѓународни повици и во текот на оваа година остана еден од стратешките приоритети на Институтот. Стекнатите искуства од претходниот период резултираа со зголемена ангажираност и иницијативност кај научниот кадар, додека воспоставените контакти и партнерства дополнително ја зацврстија позицијата на Институтот како релевантен и доверлив партнер во рамки на меѓународните научноистражувачки конзорциуми.

16-та Македонска Бригада 3-а
1000 Скопје, Република Македонија
т: +389 2 3230-910
ф: +389 2 3114-283
info@zeminst.edu.mk
www.zeminst.ukim.edu.mk

Во однос на издавачката дејност, во текот на извештајната година издадени се 2 учебника и една брошура. Учебниците се подготвени за студентите од втор циклус студии, а нивното издавање е поддржано во рамки на издавачката дејност на УКИМ.

3. НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Во рамки на наставно-образовната дејност, Институтот и понатаму располага со две акредитирани студиски програми – „Енологија" и „Органско и биодинамично растително производство". Сепак, и во текот на извештајниот период продолжува негативниот тренд во однос на бројот на запишани студенти, при што интересот за запишување останува на исклучително ниско ниво. Ваквата состојба, и покрај тоа што делумно може да се поврзе со општиот тренд на намалување на студентската популација на национално ниво, укажува и на потребата од подлабока анализа на атрактивноста и позиционирањето на студиските програми на Институтот.

Иако во изминатиот период беше спроведен процес на самоевалуација и беше изготвен годишен акциски план со јасно дефинирани мерки за унапредување на наставно-образовната дејност, може да се констатира дека во практична смисла не се забележани значајни подобрувања. Ова упатува на ограничена ефективност во имплементацијата на предвидените активности, како и на потребата од поодлучен и поинтензивен пристап кон нивна реализација. Во таа насока, неопходно е критички да се преиспитаат постојните механизми за следење и оценување на квалитетот, како и степенот на нивна реална примена.

Дополнително, постојните студиски програми, иако стручно и научно засновани, се соочуваат со предизвик во однос на нивната конкурентност и препознатливост на пазарот на високо образование. Оттука, се наметнува потребата од нивно осовременување, редизајнирање или проширување со нови, поатрактивни и интердисциплинарни содржини, кои ќе одговорат на современите трендови и потребите на пазарот на труд.

Особено значајна насока за понатамошен развој претставува продлабочување на соработката со партнерски институции од странство, со цел развој на заеднички или двојни студиски програми, кои би ја зголемиле атрактивноста и меѓународната видливост на Институтот. Воедно, потребно е поинтензивно вмрежување и соработка со други единици во рамки на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј" во Скопје, со цел креирање на заеднички интердисциплинарни студии, кои ќе овозможат поширок опфат на знаења и поголема конкурентност на дипломираните студенти.

Севкупно, и покрај постоењето на формални механизми за обезбедување квалитет, како и преземените активности во изминатиот период, наставно-образовната дејност на Институтот се соочува со сериозни предизвици кои бараат поодлучни, стратешки и координирани интервенции. Само преку суштински пристап кон реформирање и унапредување на студиските програми, како и преку активна промоција и меѓународна соработка, може да се очекува надминување на постојната состојба и постигнување на одржлив развој во оваа дејност

4. АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Апликативната дејност на Институтот и во текот на 2025 година се потврди како еден од клучните столбови за неговото целокупно функционирање и реализација на планираните активности. Во услови на континуирано ограничена институционална поддршка за научноистражувачката дејност, оваа компонента претставува значаен извор на финансиска одржливост, но и суштинска алка во поврзувањето на науката со практиката. Преку апликативната дејност, Институтот не само што обезбедува сопствени приходи, туку и активно придонесува кон решавање на конкретни проблеми на стопанството и јавниот сектор, ставајќи го на располагање стручниот и научниот потенцијал на својот кадар.

Во рамки на оваа дејност се остварува континуирана и интензивна соработка со стопанските субјекти, институциите од јавниот сектор, како и со невладиниот сектор. Ваквата соработка придонесува за зголемување на видливоста и препознатливоста на Институтот како релевантна и доверлива институција, способна да обезбеди стручни и научно засновани решенија за актуелните предизвици во земјоделството и сродните области.

Како најзначаен сегмент од апликативната дејност и понатаму се издвојуваат лабораториските активности, кои опфаќаат широк спектар на анализи и испитувања. Тука спаѓаат анализите на вино, дестилати и други алкохолни пијалоци наменети за увоз и извоз, семеконтролата, педолошките и стручните и здравствените прегледи на семенските посеви од житни култури, овошниот, лозовиот и градинарскиот саден материјал како и агрохемиските анализи. Дополнително, во мал обем се вршат анализи на присуство на растителни вируси во растителен материјал од различни земјоделски култури, со што Институтот обезбедува сеопфатна поддршка на земјоделското производство и контрола на квалитетот.

Во текот на извештајната година, обемот на лабораториските анализи се движеше во рамките на очекуваното и планираното, што укажува на стабилност и континуитет во обезбедувањето на овие услуги. Особено значајно е што сите акредитирани лаборатории

успешно и редовно го поминуваат процесот на реакредитација, со што се потврдува нивото на квалитет и усогласеност со релевантните стандарди. Истовремено, лабораториите непречено функционираа со воведените современи софтверски системи, што придонесува за зголемена ефикасност, сигурност и следливост на резултатите.

Во сегментот на соработката со институциите, продолжи успешната реализација на програмата за мониторинг на карантински штетници во соработка со Фитосанитарната управа при Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство. Оваа програма во текот на извештајниот период беше дополнително унапредена. Покрај редовните активности поврзани со следење, идентификација и евиденција на карантински штетници, беше надградена со започнување на пилот-проект за интегрирано производство на јаболка и грозје.

Пилот-проектот е иницирана на локации во Неготино и Преспанскиот регион и неговата имплементација ќе се одвива во текот на наредната година. Проектот има за цел воведување на современи принципи на интегрирано производство, насочени кон намалување на употребата на хемиски средства, оптимизација на агротехничките практики и подобрување на квалитетот и безбедноста на земјоделските производи.

Со оваа надградба се поставуваат основи за понатамошно поврзување на мониторингот со практична примена на научните сознанија, како и за унапредување на одржливите производствени системи во овоштарството и лозарството. Воедно, ваквиот пристап придонесува за јакнење на апликативната улога на Институтот и неговото позиционирање како значаен партнер во имплементацијата на современи земјоделски практики.

Паралелно со тоа, непречено се реализираа и постконтролните сортни испитувања, кои се одвиваа во очекуваниот обем и согласно утврдените процедури, обезбедувајќи континуитет во следењето и оценувањето на квалитетот на сортниот материјал.

Продлабочената соработка со Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство резултираше и со ангажман на Институтот во процеси од национално значење. Во таа насока, Институтот беше вклучен како релевантна институција во формирањето на цената на винското грозје, при што беше изработена детална пресметка на планските трошоци и приноси за производство на килограм винско грозје на површина од 1 хектар. Анализата беше спроведена согласно пропишаната методологија и се однесуваше на сортите Вранец и Смедеревка, како доминантни сорти во производната структура, согласно податоците од Националниот регистар на лозови насади.

Во делот на производствените активности, Институтот и оваа година успешно реализираше производство на земјоделски култури, при што беа засеани околу 11 хектари ориз и 2,5 хектари пченица на површините во Кочани. Овие активности не само што имаат економска компонента, туку претставуваат и важна основа за спроведување на апликативни истражувања и демонстрација на современи технологии во земјоделското производство.

Соработката со стопанскиот сектор беше дополнително интензивирана, при што научниот кадар активно учествуваше во изработка на стручни студии и анализи за потребите на приватниот сектор, владините институции и невладиниот сектор. Во таа насока, беа склучени повеќе договори за деловно-техничка соработка со домашни компании, што укажува на зголемена доверба во капацитетите на Институтот и неговата улога како партнер од значење.

Севкупно, апликативната дејност на Институтот во 2025 година се карактеризира со стабилност, континуитет и постепено унапредување, при што истата останува еден од најважните сегменти за обезбедување финансиска одржливост, зајакнување на врските со практиката и афирмација на научниот и стручниот потенцијал на институцијата.

Средствата стекнати од апликативната дејност претставуваат значаен финансиски ресурс кој овозможува непречено функционирање и одржување на тековните активности на Институтот. Овие средства се користат за подмирување на основните трошоци поврзани со исплата на плати и ангажмани по основ на договорни услуги, со што се обезбедува континуитет во работењето и стабилност во извршувањето на работните процеси.

Покрај тоа, дел од приходите се насочуваат кон набавка, одржување и постепена модернизација на опремата неопходна за функционирање на одделенијата и акредитираните лаборатории, вклучително и современа лабораториска и информатичка опрема. Ова директно придонесува за одржување на квалитетот на услугите, како и за унапредување на техничко-технолошките капацитети на Институтот.

Средствата исто така се користат за покривање на други тековни и оперативни трошоци, неопходни за нормално функционирање на институцијата, како што се одржување на инфраструктурата, дел на комунални услуги, лиценци и софтверски решенија, како и поддршка на активности поврзани со научноистражувачката и наставно-образовната дејност.

Сепак, и покрај значајната улога на апликативната дејност во обезбедувањето финансиска стабилност, ваквиот модел на финансирање укажува на потребата од поизбалансиран пристап и поголема институционална поддршка за основните дејности на Институтот. Во таа насока, неопходно е да се обезбедат постабилни и предвидливи извори на финансирање, со цел

апликативната дејност да претставува надградба и дополнување, а не примарен носител на финансиската одржливост.

Севкупно, апликативната дејност останува клучен фактор за одржување на институционалната стабилност и континуиран развој, но истовремено ја отвора потребата за стратешко преиспитување на моделите на финансирање во насока на долгорочна одржливост.

5. СОРАБОТКА

Во текот на извештајниот период, Институтот продолжи со активностите насочени кон продлабочување и проширување на соработката со сродни научни и високообразовни институции, како на регионално, така и на меѓународно ниво. Овој процес на интернационализација претставува значаен сегмент во развојната стратегија на Институтот, бидејќи овозможува размена на знаења, пристап до нови истражувачки методологии, како и зајакнување на научните и апликативните капацитети.

Во таа насока, во текот на 2025 година беа иницирани и реализирани повеќе активности за воспоставување и формализирање на соработката, при што беа склучени неколку меморандуми за соработка со реномирани институции. Особено се издвојуваат меморандумите со University of Agronomic Sciences and Veterinary Medicine of Bucharest – Романија, LEPL Scientific Research Center of Agriculture of Georgia, како и со Здружението на граѓани за промоција на културата, образованието и науката „УМНО" – Скопје. Овие партнерства отвораат можности за заедничко учество во научноистражувачки и апликативни проекти, размена на научен кадар, како и организирање на заеднички научни и стручни активности.

Ваквиот пристап кон градење и јакнење на институционалните врски има долгорочно значење за зголемување на конкурентноста на Институтот, особено во контекст на аплицирање на меѓународни повици и вклучување во мултинационални истражувачки конзорциуми. Воедно, преку воспоставените партнерства се создаваат предуслови за трансфер на знаења и добри практики, што директно придонесува за унапредување на научноистражувачката, наставно-образовната и апликативната дејност.

Сепак, и покрај позитивниот тренд на формализирање на соработката, останува потребата од нејзино понатамошно продлабочување преку конкретни заеднички активности и проекти, со цел постигнување на видливи и мерливи резултати. Во таа насока, потребно е континуирано вложување напори за активирање на воспоставените партнерства и нивно трансформирање во долгорочни и одржливи соработки.

Севкупно, може да се констатира дека Институтот и во оваа извештајна година продолжи со јакнење на својата меѓународна позиција, при што склучените меморандуми за соработка претставуваат значајна основа за понатамошен развој и интернационализација на неговите активности.

Во рамки на меѓународната соработка и мобилноста на наставно-научниот кадар, Институтот и во текот на извештајниот период активно учествуваше во програмата Еразмус+, која претставува значаен механизам за унапредување на знаењата, размена на искуства и јакнење на институционалните капацитети.

Во текот на 2025 година, мобилноста на кадарот продолжи, при што проф. д-р Билјана Коруноска реализираше тренинг активност во рамки на програмата Erasmus+ Staff Mobility for Training, во периодот од 24 до 28 март 2025 година, на BOKU Institute of Viticulture and Pomology при University of Natural Resources and Life Sciences во Виена, Република Австрија. Овој престој беше насочен кон унапредување на стручните компетенции во областа на лозарството и овоштарството, како и запознавање со современи истражувачки пристапи и технологии.

Севкупно, учеството во програмата Еразмус+ претставува значаен сегмент во развојот на човечките ресурси на Институтот, овозможувајќи континуирано стручно усовршување, интернационализација на активностите и јакнење на соработката со сродни институции од Европа. Во таа насока, останува потребата од понатамошно интензивирање на ваквите активности, со цел поголем број на вработени да бидат вклучени во меѓународни мобилности и обуки.

Во текот на извештајниот период дополнително се продлабочи и интензивира соработката со релевантните институции од аграрниот сектор, пред сè со Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство, Фитосанитарната управа и Агенцијата за поддршка и развој на земјоделството, како и со поголем број други организации и субјекти од агроиндустрискиот сектор. Оваа соработка се реализираше преку различни форми на стручна и научна поддршка, размена на информации, учество во работни тела и активности од заеднички интерес, што придонесе за зајакнување на улогата на Институтот како релевантен партнер во креирањето и имплементацијата на аграрните политики.

Во рамки на воспоставените релации, Институтот активно учествуваше во активности поврзани со анализа, планирање и унапредување на одредени сегменти од земјоделското производство, при што стручниот потенцијал на наставно-научниот кадар беше ставен во

функција на поддршка на институциите и стопанството. Ваквата соработка придонесува не само за зголемување на видливоста на Институтот, туку и за негова поголема интеграција во националниот аграрно-економски систем.

Дополнително, треба да се истакне дека дел од наставно-научниот кадар на Институтот е ангажиран во реализација на наставата и во други високообразовни институции во државата. Овој ангажман претставува потврда за стручниот и научниот капацитет на кадарот, но истовремено овозможува и поширока дисеминација на знаењата и искуствата стекнати во рамки на Институтот. На тој начин, Институтот индиректно придонесува кон унапредување на наставно-образовниот процес на национално ниво и јакнење на меѓуинституционалната соработка во високото образование.

Сепак, ваквите активности истовремено ја наметнуваат потребата од внимателно балансирање на ангажманите на кадарот, со цел да се обезбеди примарниот фокус да остане насочен кон основните дејности на Институтот и неговиот внатрешен развој.

6. ОРГАНИЗАЦИЈА, СТРУКТУРА И УПРАВУВАЊЕ

- **Кадровска состојба**

Кадровската состојба претставува еден од најсериозните и најкритични сегменти во функционирањето на Институтот и воедно директна закана за непречено реализирање на основните дејности и стратешките цели. Континуираното намалување на бројот на вработени, отсуството на системско подмладување на научниот кадар и ограничените можности за нови вработувања создаваат состојба која е долгорочно неодржлива и сериозно го компромитира институционалниот капацитет.

И покрај континуираните напори на органите на управување во изминатиот период, вклучително и иницирање постапки и укажување на потребата од кадровско зајакнување, овој проблем останува нерешен, пред сѐ поради рестриктивните политики и ограничувања на национално ниво. Ваквиот пристап не само што го отежнува тековното работење, туку директно го ограничува и развојниот потенцијал на Институтот, доведувајќи го во позиција на институционална стагнација.

Особено критична е состојбата во стручно-административната служба, која функционира со само четири вработени. Ваквиот минимален кадровски капацитет е апсолутно несоодветен на обемот и комплексноста на административните, финансиските и организациските задачи што ги извршува Институтот. Последиците од оваа состојба се повеќекратни – зголемено

оптоварување на постојниот кадар, намалена ефикасност, забавување на процесите, како и зголемен ризик од административни пропусти. Дополнително, ваквата поставеност не овозможува ниту елементарна функционална распределба на задачите, што сериозно ја нарушува организациската стабилност.

Недостатокот на кадар делумно се амортизира преку ангажирање на лица по основ на договор на дело, но ваквиот пристап претставува само привремено и суштински неефикасно решение. Освен што создава дополнителен финансиски товар, не обезбедува континуитет во работењето, ниту пак создава услови за долгорочен професионален развој и задржување на квалитетен кадар. Ова резултира со висока флуктуација и губење на институционална меморија, што дополнително ја отежнува работата.

Особено загрижувачки е и недостигот на млад научен кадар, што директно го доведува во прашање идниот развој на научноистражувачката дејност. Без системско подмладување и создавање услови за кариерен напредок, Институтот се соочува со ризик од постепено намалување на научната продуктивност и губење на конкурентноста.

Состојбата укажува на сериозен структурен проблем кој бара итен и координиран пристап, како на институционално, така и на национално ниво. Неопходно е да се обезбедат услови за нови вработувања, особено во стручно-административниот сегмент и кај младиот научен кадар, како и да се преиспитаат постојните политики кои го ограничуваат развојот на научноистражувачките институции.

Без вакви интервенции, постои реална опасност Институтот да се соочи со дополнително намалување на функционалноста и ограничување на својата способност за реализација на основните дејности, што долгорочно може да има негативни последици врз неговата улога во научниот и општествениот систем.

- **Организациска структура и управување**

Во текот на извештајниот период, организациската структура на институтот остана непроменета, при што активностите се одвиваа во рамки на постојните организациони единици - одделенија, согласно важечкиот статут и воспоставените процедури на работа.

Кон крајот на извештајниот период беше иницирана и реализирана постапка за реорганизација на институтот, која резултираше со донесување на нов статут, чија примена започнува по завршувањето на извештајниот период. Во согласност со новите нормативни решенија, дотогашните организациони единици - одделенија, се преструктурирани и групирани во два функционални оддели. Ваквата реорганизација произлегува од потребата за

надминување на неповолната кадровска состојба, како и од стремежот кон унапредување на институционалната ефикасност, функционалност и оперативна флексибилност. Дополнително, новата организациска поставеност има за цел да овозможи поинтензивен развој на интердисциплинарниот пристап во научно-истражувачката дејност, преку поттикнување на соработка помеѓу сродни и комплементарни области на истражување.

- **Работа на Научниот совет и Институтската Управа**

Во текот на извештајниот период, бројната состојба на Научниот совет изнесуваше 20 члена, со што беше обезбедено соодветно претставување на научно-истражувачкиот кадар и континуитет во донесувањето на стратешки и стручно засновани одлуки. Во рамки на своето редовно функционирање, Научниот совет одржа вкупно 11 седници, на кои беа разгледувани и усвојувани прашања од значење за научно-истражувачката дејност, организацијата на работата и развојните приоритети на институтот.

Покрај тоа, Институтската управа одржа 14 седници, при што активно придонесе кон оперативното управување, координацијата на активностите и спроведувањето на донесените одлуки. Работата на овие тела се одвиваше во согласност со важечките статутарни и законски одредби, со висок степен на транспарентност и отчетност.

Сите релевантни материјали, записници и донесени одлуки од одржаните седници се уредно архивирани и се достапни во дигитална форма, што овозможува навремена информираност и активна вклученост на членовите во работата на институтот.

7. ФИНАНСИИ И ИНВЕСТИЦИИ

Главни извори на финансирање на Институтот се буџетската сметка (603), на која се депонираат средствата обезбедени од Министерството за образование и наука, како и сметката на сопствени средства (788), на која се акумулираат приходите остварени претежно од апликативни активности, а во помал обем од уплати од студенти и други дополнителни извори.

Средствата од буџетската сметка (603), согласно нивната намена, се користат за исплата на личен доход на вработените (наставно-научен кадар и дел од стручно-административната служба), како и за покривање на тековните комунални и оперативни трошоци на Институтот. Средствата од сметката (788) примарно се насочени кон обезбедување на личен доход на преостанатиот дел од стручно-административниот кадар, додека останатиот дел се користи за материјални трошоци, тековно одржување и други ставки утврдени со соодветните правилници и одлуки на управните органи.

Во текот на извештајниот период, финансиското работење на Институтот се одвиваше стабилно и одржливо, што овозможи не само непречено извршување на тековните активности, туку и насочување на средства кон развојни и инвестициски активности. Во таа насока, беа реализирани повеќе значајни вложувања во опрема и инфраструктура.

Набавена е лабораториска опрема наменета за одделението за лозарство и педологија, со што значително се унапредуваат истражувачките капацитети и квалитетот на научно-истражувачката работа. Дополнително, за потребите на производствените активности е набавен комбајн за жетва на ориз, што ќе придонесе за зголемување на ефикасноста, намалување на трошоците и подобрување на квалитетот на земјоделското производство.

Паралелно со тоа, во континуитет се спроведуваше редовно одржување на објектите и инфраструктурата на Институтот, со цел обезбедување соодветни услови за работа и долгорочно зачувување на материјалните ресурси.

Стабилната финансиска состојба и рационалното управување со средствата создаваат солидна основа за идни инвестиции, особено во насока на модернизација на инфраструктурата, унапредување на научно-истражувачката опрема и зајакнување на институционалните капацитети.

8. АКТИВНОСТИ ПЛАНИРАНИ ЗА НАРЕДНИОТ ПЕРИОД

Во насока на понатамошен институционален развој и унапредување на научно-истражувачката и апликативната дејност, во наредниот период се предвидува реализација на повеќе стратешки активности, пред сè засновани врз новоусвоената програмска рамка на раководството на Институтот.

По спроведена постапка, избран е нов директор на Институтот, со јасно дефинирана програма за работа, која доби убедливо мнозинство од колективот. Оваа поддршка претставува јасен индикатор за довербата и заедничката определба на вработените за продолжување на развојниот континуитет и понатамошно унапредување на институционалните капацитети.

Во изминатите два мандати, програмите на директорот беа во целост реализирани, што резултираше со континуиран развој и значително јакнење на позицијата на Институтот. Овие резултати се постигнати благодарение на високата посветеност, професионалност и ангажираност на целокупниот кадар, кој активно придонесе во имплементацијата на предвидените активности. Како резултат на тоа, Институтот прерасна во респектирана институција во пошироката општествена заедница и забележа значителен напредок во

научната афирмација, како и зголемување на продуктивноста во научно-истражувачката и апликативната работа.

Сепак, и покрај постигнатите резултати, потребно е да се истакне дека кадровската екипираност останува една од клучните слабости во функционирањето на Институтот. Иако во програмските определби во изминатите два мандати беше предвидено зајакнување на човечките ресурси, овој сегмент не беше реализиран во посакуваниот обем. Ваквата состојба не произлегува од недостаток на иницијатива или ангажман на Институтот, туку во значителна мера е условена од ограничувањата и недоволната поддршка од надлежните институции, особено во делот на одобрување на нови вработувања и создавање услови за подмладување и проширување на научниот кадар.

Недостатокот на соодветна кадровска политика и навремена институционална реакција претставува сериозен предизвик за одржување и понатамошно унапредување на постигнатото ниво на квалитет. Ова прашање добива особено значење во контекст на зголемените барања за научна продуктивност, интердисциплинарност и учество во меѓународни проекти, што неминовно бара соодветно екипиран и подмладен кадар.

Во таа насока, во наредниот период ќе биде неопходно посериозно ангажирање и поддршка од релевантните институции, со цел надминување на овие ограничувања и создавање услови за одржлив кадровски развој. Истовремено, Институтот ќе продолжи со сопствени напори за оптимално искористување на постојните човечки ресурси и за поттикнување на професионалниот развој на вработените.

Раководството на Институтот, предводено од директорот, и понатаму ќе има клучна улога во координацијата на овие процеси, преку поддршка на иницијативите, охрабрување на иновативни пристапи и создавање услови за нивна реализација. Очекувањата се дека со реализација на новата програмска визија ќе се обезбеди континуитет на позитивните трендови и дополнително ќе се зајакне позицијата на Институтот како современа и конкурентна научно-истражувачка институција.

9. ФИНАСИСКА АНАЛИЗА И РАЗВОЈНА КОМПОНЕНТА (2019-2025)

Во рамки на годишниот извештај за 2025 година, се дава анализа на работењето во изминатиот период (изминатеите два мандата) со цел да се обезбеди сеопфатен преглед на постигнатите резултати и развојот на Институтот.

Во анализираниот период од 2019 до 2025 година, финансиското работење на Институтот се карактеризира со јасно изразена развојна динамика, која се манифестира преку постепено зголемување на инвестициите, диверзификација на вложувањата и стратешка ориентација кон јакнење на научно-истражувачките и оперативните капацитети.

Почетната позиција во 2019 година, со вкупни инвестиции од 78.850 МКД, укажува на релативно ограничена, но сепак присутна инвестициона активност, која претставува основа за понатамошниот развој. Оваа година може да се дефинира како почетна фаза, во која Институтот функционира во услови на ограничени ресурси, со фокус на одржување на основните функции.

Во 2020 година се забележува значителен исчекор, со инвестиции од над 3,4 милиони МКД, најголем дел од кои се насочени кон лабораториска опрема, делумно обезбедена преку донации. Ова претставува почеток на процес на техничка модернизација и поставување на основите за развој на научно-истражувачката дејност.

Во 2021 година инвестиционата активност продолжува со умерен интензитет, при што се реализираат вложувања во лабораториска и компјутерска опрема, како и во возила и машини. Со тоа, Институтот започнува да ја развива својата оперативна функционалност и да создава услови за поефикасно извршување на теренските и апликативните активности.

Во 2022 година, инвестициите се насочени кон инфраструктурно зајакнување и подобрување на условите за работа, вклучително и вложувања во објекти и техничка опрема. Овој период се карактеризира со консолидација на претходно воспоставените капацитети и создавање стабилна основа за понатамошен развој.

Особено значајна е 2023 година, која претставува пресвртница во финансискиот развој на Институтот. Со вкупни инвестиции од над 11 милиони МКД, од кои доминантен дел се однесува на лабораториска опрема, Институтот прави значителен исчекор во јакнењето на својата научна инфраструктура. Оваа година ја означува трансформацијата на Институтот во современ научно-истражувачки субјект со зголемен капацитет за реализација на комплексни истражувачки активности и проекти.

Во 2024 и 2025 година, инвестициите добиваат поизразена оперативна и производствена димензија. Набавката на трактор, комбајн и друга механизација, како и дополнителни вложувања во опрема, укажуваат на стратешка насоченост кон заокружување на производствените процеси и јакнење на апликативната компонента. Овие инвестиции придонесуваат за зголемување на ефикасноста, намалување на оперативните трошоци и подобрување на квалитетот на истражувачките и производствените активности.

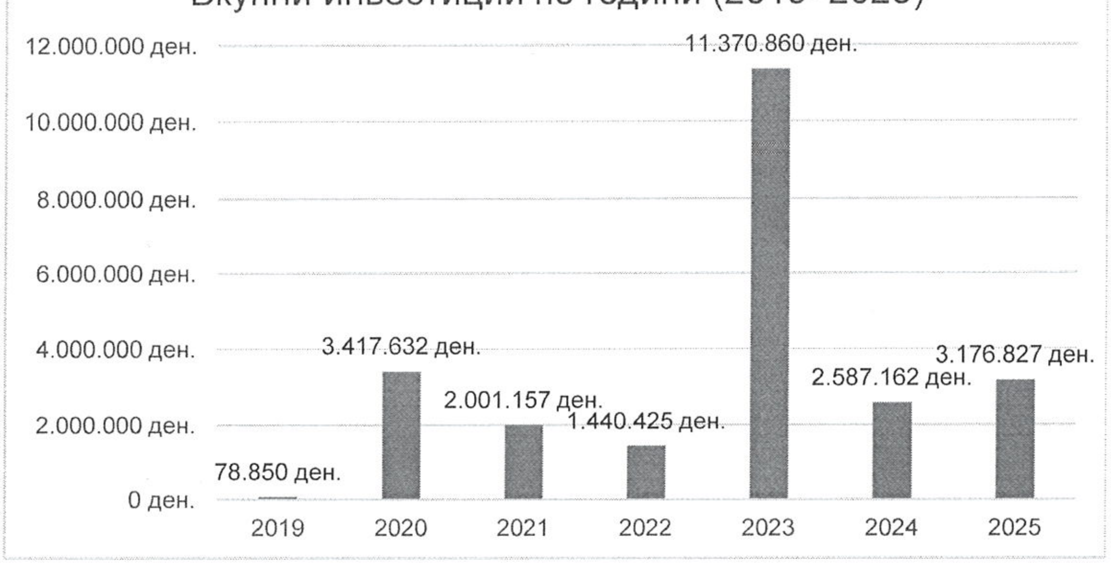

Анализата по категории на инвестиции покажува дека најголемиот дел од средствата се насочени кон лабораториска опрема, што ја потврдува јасната ориентација на Институтот кон јакнење на научно-техничките капацитети. Истовремено, значајни вложувања во возила и машини ја нагласуваат потребата од поддршка на теренската работа и апликативните активности, додека инвестициите во компјутерска и канцелариска опрема обезбедуваат неопходна техничка и организациска поддршка.

Паралелно со инвестиционите активности, движењето на средствата на сметката 788 укажува на континуирана акумулација и рационално користење на сопствените приходи. Значителниот раст на салдото во периодот до 2023 година, проследен со негово постепено намалување како резултат на засилени инвестиции, укажува на стратешки пристап во управувањето со финансиските ресурси. Ова претставува показател за финансиска стабилност, дисциплинирано работење и способност за долгорочно планирање.

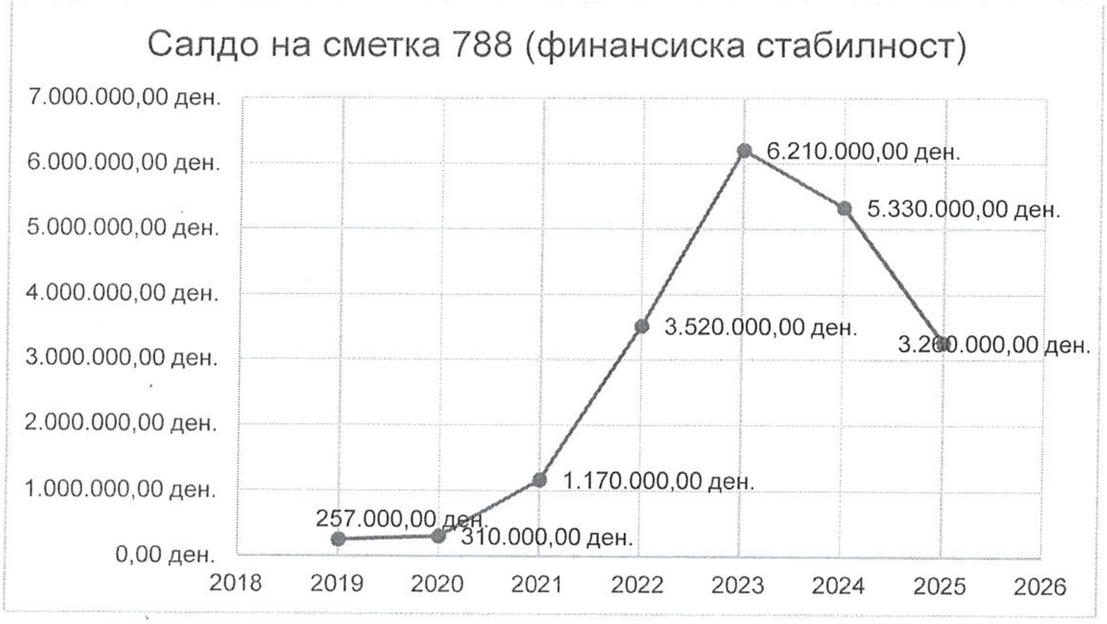

Севкупно, финансиската анализа покажува дека Институтот успешно преминал од фаза на ограничени инвестиции кон фаза на интензивен развој, при што вложувањата се насочени кон создавање на современа научна и оперативна инфраструктура. Ваквата динамика создава солидна основа за понатамошен раст, модернизација и зголемување на конкурентноста на институцијата.

Сепак, и покрај позитивните финансиски трендови и јасно изразената развојна компонента, неопходно е да се нагласи дека одржливоста на овој развој во значителна мера ќе зависи од надминување на ограничувањата во кадровската екипираност. Недоволното зајакнување на човечките ресурси претставува потенцијален ризик за целосно искористување на воспоставените капацитети и реализираните инвестиции, што укажува на потребата од посилна институционална поддршка во овој сегмент.“

16-та Македонска Бригада 3-а
1000 Скопје, Република Македонија
т: +389 2 3230-910
ф: +389 2 3114-283
info@zeminst.edu.mk
www.zeminst.ukim.edu.mk

Инвестиционата политика на Институтот беше доминантно ориентирана кон јакнење на научно-истражувачката инфраструктура, што се потврдува преку значајните вложувања во лабораториска опрема, како и кон зајакнување на оперативните капацитети преку набавка на возила и механизација. Ваквиот пристап овозможи значително подобрување на условите за работа, зголемување на научната продуктивност и унапредување на апликативната дејност.

Дополнително, движењето на средствата на сметката на сопствени приходи (788) укажува на високо ниво на финансиска дисциплина, способност за акумулација на средства и нивно рационално користење за развојни цели. Ова ја потврдува финансиската зрелост на Институтот и неговата способност за самостојно генерирање и управување со ресурси.

Директор

Проф. д-р Виктор Ѓамовски

Универзитет Св. Кирил и Методиј во Скопје * Република Северна Македонија * ЗЕМЈОДЕЛСКИ ИНСТИТУТ СКОПЈЕ

16-та Македонска Бригада 3-а
1000 Скопје, Република Македонија
т: +389 2 3230-910
ф: +389 2 3114-283
info@zeminst.edu.mk
www.zeminst.ukim.edu.mk